

## **Төмөр замын аюултай бүсийн дэглэм**

### **Нэг. Нийтлэг үндэслэл**

1.1. Энэ дэглэмээр төмөр замын аюултай бүс (цаашид “аюултай бүс” гэх)-д зөвшөөрөх үйл ажиллагаа, нэвтрэх журмыг тогтооно.

1.2. Энэхүү дэглэмд хэрэглэсэн нэр томъёог Монгол улсын Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Төмөр замын техник ашиглалтын дүрэмд заасан утгаар ойлгож хэрэглэнэ.

### **Хоёр. Аюултай бүсийн дэглэм**

2.1. Аюултай бүс гэж галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөн, ачилт, буулгалтын ажил гүйцэтгэдэг дэвсгэр газрыг хэлнэ.

2.2. Төмөр замын аюултай бүс нь галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөн, ачилт, буулгалтын ажил, үйлчилгээний онцлог, төмөр замын тээврийн аюулгүй байдлыг хангах шаардлагаас хамаарч дор дурьдсан зай хэмжээтэй байна. Үүнд:

- Төмөр замын өртөө хоорондын замд захын зам төмрөөс 5 метр;
- Өртөө зөрлөг, салбар замд захын зам төмрөөс 2 метр;
- Зорчигчийн буух, суухад зориулсан нам болон өндөр тавцангийн ирмэгээс дотогш 1.0.метр, тавцангүй буух суух газарт захын зам төмрөөс 2 метр, томоохон зангилаа өртөөдийн зорчигчийн байгууламжийн хориг хашааны талбайн хэмжээгээр;
- Ачаа, ачаан тээш ачих, буулгах талбайн хэмжээгээр.

2.3. Аюултай бүс нь иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын хувьд энэ дэглэмд зааснаас бусад үйл ажиллагаа явуулах, нэвтрэх, объект байрлуулахыг хязгаарласан хориотой бүс болно.

2.4. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага аюултай бүсэд үйл ажиллагаа явуулах, объект байрлуулах болон аюулгүй ажиллагааны дотооддоо үйлчлэх техник, технологийн дүрэм, журам, зааврыг төмөр замын тээврийн хяналтын албаар хянуулан батлуулж, мөрдүүлнэ.

2.5. Аюултай бүсэд гадны компани /геологийн судалгаа хийх, төмөр зам доогуур цахилгаан эрчим хүчний кабель сүвлэх, кабелийн шуудуу ухах гм/ ажиллах шаардлагатай тохиолдолд тухайн төмөр замын суурь бүтэц хариуцсан бүтцийн нэгжтэй гэрээ байгуулах, гэрээнд аюултай бүсэд хэрхэн нэвтэрч ажиллах талаар тодорхой заалт оруулна.

2.6. Төмөр замын суурь бүтэц эзэмшигч, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигч нь галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөн хийгддэг төмөр замыг /салбар зам/ өөрийн хөрөнгөөр хашиж хамгаалах, аюултай бүсийг хамгаалахад зориулсан хөрөнгийг жил бүр төлөвлөх, дэглэмийг сахиулах талаар орон нутгийн цагдаагийн байгууллагатай хамтран ажиллах үүрэг хүлээх.

### **Гурав. Төмөр замын аюултай бүсэд иргэн нэвтрэх**

3.1. Дараах тохиолдолд иргэн аюултай бүсэд нэвтэрч болно.

- 3.1.1. Төмөр замын гарам, явган хүний гүүрэн болон нүхэн гарцтай хэсгээр төмөр зам хөндлөн гарах;
- 3.1.2. Галт тэрэг бүрэн зогссоны дараа зорчигчийн галт тэргэнд суух, буух;
- 3.1.3. Тухайн суурь бүтэц, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигчийн зөвшөөрөл, хяналтын дор ачаа, ачаан тээш ачих, буулгах талбайд нэвтрэх.

3.2. Аюултай бүсэд болон зорчигчийн тавцан, буух суух газарт дараахь үйл ажиллагааг хориглоно.

- 3.2.1. Зорчигчийн тавцан, хөдлөх бүрэлдэхүүний доогуур шургах;
- 3.2.2. Хөдлөх бүрэлдэхүүн хоорондын авто угсрааг дамжиж гарах;
- 3.2.3. Зорчигчийн тавцангийн хориглосон тэмдэглэлийг давах, тавцангүй хэсэгт захын зам төмөрт 2 метрээс илүү ойртох;
- 3.2.4. Мал бэлчээх;
- 3.2.5. Ирж байгаа болон явж байгаа галт тэрэгтэй зэрэгцэн гүйх;
- 3.2.6. Хөдөлгөөнт тоглоом зохион байгуулах;
- 3.2.7. Бага насны хүүхдийг хараа хяналтгүйгээр орхих;
- 3.2.8. Зорчигчийн тавцангаас төмөр зам уруу буух;
- 3.2.9. Хиймэл төхөөрөмж, холбооны болон цахилгааны шугам, агаарын шугам, тэдгээрийн тулгуур багана өөд авирах, тэдгээрээс гарсан утсанд хүрэх;
- 3.2.10. Согтууруулах ундаа, мансуурах бодис хэрэглэх, согтуурсан буюу мансуурсан байдалтайгаар байх, тэдгээрийг худалдаалах;
- 3.2.11. Байгууламж, төхөөрөмж, түүний хэсгийг гэмтээх, эвдэх, устгах, салгах, дур мэдэн дохио тэмдэг тавих, дохиолол холбооны төхөөрөмжийг бохирдуулах, үзэгдэлтийг бууруулах;
- 3.2.12. Төмөр зам дээр эд зүйл тавих;
- 3.2.13. Бусдын амь нас, эрүүл мэндэд аюул, гэм хор учруулж болзошгүй эд зүйлийг авч явах;
- 3.2.14. Тэсэрч дэлбэрэх, түргэн шатах болон хортой эд зүйл авч явах;
- 3.2.15. Төмөр замын гарамгүй хэсгийн аюултай бүс рүү тээврийн хэрэгсэл, тусгай механизм, унадаг дугуйтай ойртохыг хориглох;
- 3.2.16. Зорчигчийн галт тэрэгнээс бусад төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн рүү ойртох, нууцаар нэвтрэхийг хориглох;
- 3.2.17. Гармын дохиолол ажиллаж байхад гармаар /шлагбаум хаалтын байрлал ямар байхаас үл хамааран/ хөндлөн гарах.

3.3. Иргэн аюултай бүс болон зорчигчийн тавцан, буух суух газарт дараах үүрэгтэй:

- 3.3.1. Галт тэрэгний хөдөлгөөнд саад учруулах ямар нэгэн нөхцөл байдал үүссэн бол /цас, элсэнд төмөр зам дарагдах, гарам дээр осол гарах, зам дээр галт тэрэгний хөдөлгөөнд аюул учруулж болзошгүй эд зүйл байгаа гэх мэт/ нэн даруй төмөр замын байгууллагын ажилтан, галт тэрэгний машинчид ямар нэг байдлаар дохио өгч даллах, өнгийн гэрэл даавуу материалаар алсаас үйлдэл хийж мэдэгдэх;
- 3.3.2. Галт тэргийг зогсоох шаардлагатай онцгой тохиолдолд боломжтой арга хэрэгслээр машинист, төмөр замын байгууллагын ажилтанд мэдээ хүргэх;
- 3.3.3. Бага насны хүүхдийг хөтлөх буюу тэвэрч явах.

3.4. Галт тэргээр зорчих үед дараахь үйл ажиллагааг хориглоно:

- 3.4.1. Галт тэрэг бүрэн зогсох хүртэл вагонд ойртох;
- 3.4.2. Зогсож байгаа вагоныг налах, түших;
- 3.4.3. Вагонд суух, буух үед бага насны хүүхдийг хараа хяналтгүйгээр орхих;
- 3.4.4. Галт тэрэг бүрэн зогсоогүй үед буух, суух;
- 3.4.5. Вагоны хаалгыг дур мэдэн нээх, хаах буюу нээх, хаахад саад болох;
- 3.4.6. Вагоны цонх, хаалгаар цухуйх;
- 3.4.7. Галт тэрэгний хөдөлгөөний үед вагоны гишгүүр дээр зогсох;
- 3.4.8. Хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги, тоноглолыг эвдэх, гэмтээх;
- 3.4.9. Хөдлөх бүрэлдэхүүний дээр гарах;
- 3.4.10. Зорчигчийн вагонд тамхи татахыг зөвшөөрснөөс бусад газар утаат тамхи татах.

3.5. Энэ дэглэмийн 3.1-д зааснаас бусад тохиолдолд иргэн аюултай бүсэд нэвтрэхийг хориглоно. Энэ дэглэмийн 3.2, 3.4-т заасныг зөрчсөн тохиолдолд хориотой бүсэд зөвшөөрөлгүйгээр нэвтэрсэн гэж үзэн Зөрчлийн хуулиар хариуцлага ногдуулна.

### **Дөрөв. Төмөр замын аюултай бүсэд хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтан нэвтрэх**

4.1. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагын ажилтан ажлын байрны тодорхойлолтод заасан ажил, чиг үүргийг гүйцэтгэхдээ аюултай бүсэд нэвтэрч ажиллана.

4.2. Энэ дэглэмийн 4.1-т заасан ажилтан аюултай бүсэд нэвтрэхдээ тухайн суурь бүтэц, тээвэрлэгчийн хүрээнд баримтлах технологийн горим, стандарт, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааврыг мөрдөж ажиллана.

## **Тав. Төмөр замын аюултай бүсийн хашилт, хамгаалалт, гэрэлтүүлэг**

5.1. Төмөр замын өртөө, зөрлөг, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай, депо, ачаа ачих, буулгах, хадгалах, олгох газрын аюултай бүс төмөр замын техник ашиглалтын дүрэмд заасны дагуу гэрэлтүүлэгтэй байна.

5.2. Аюултай бүсийг суурь бүтэц, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигч хашиж хамгаалах үүрэгтэй. Хүн ам шигүү суурьшсан болон хөдөлгөөн ихтэй хэсэгт “Төмөр замын аюултай бүс”, “Анхаар, хориотой бүс”, “Гадны хүн нэвтрэхийг хориглоно”, “Зогс”, “Тойр” зэрэг анхааруулга, самбар тавьж хамгаална.

5.3. Аюултай бүс нь өртөө хоорондын зам, өртөө, зөрлөг, ачаа ачих, буулгах зам, талбайд хайс, хашаагаар; зорчигчийн нам болон өндөр тавцанд шар өнгийн будган тэмдэглэлээр; харин гарам нь хаалт буюу анхааруулах дохио тэмдгээр хашиж хамгаалагдсан байна. Эдгээр хориг хашаа, тэмдэг тэмдэглэлийг хөдөлгөөн зохион байгуулах зориулалтын дохио, тэмдгийн үзэгдэлтийг хязгаарлах, бууруулахгүйгээр барьж байгуулсан байна.

5.4. Өртөө хоорондын замын дагуух зурвас газрын хориг хашаа, хайс нь төмөр замын аюултай бүсэд нэвтрэхийг хориглосон хашилт, хамгаалалтын үүргийг гүйцэтгэнэ.

5.5. Аюултай бүсийн хамгаалалтыг хариуцах байгууллага аюултай бүсийн дэглэмийг мөрдөж ажиллахыг шаардах эрхтэй бөгөөд дэглэм зөрчигдсэн тохиолдолд зөрчлийг арилгах арга хэмжээ авч, эрх бүхий албан тушаалтанд мэдэгдэх үүрэгтэй.

### **Зургаа. Ачих, буулгах зам, талбайд тавигдах шаардлага**

6.1. Ачаа илгээгч болон ачаа хүлээн авагчийн мөрдөх ерөнхий журам, аюултай бүсэд зорчих замнал, гарцыг тодорхой харуулсан самбар, тэмдэг, тэмдэглэгээг үзэгдэхүйц газарт байрлуулах;

6.2. Гар аргаар ачилт, буулгалтын ажил гүйцэтгэх үед ачилт буулгалтын тавцан, вагоны хооронд зориулалтын дамжин гарах шат, гишгүүрээр хангасан байх;

6.3. Төмөр зам, автозам, явган зорчигчийн замыг заагласан замналыг тодорхойлсон байх;

6.4. Ачилт, буулгалтын ажлыг техникээр гүйцэтгэдэг хэсэгт явган зорчигч нэвтрэхийг хориглож ачаа олгох, хүлээн авах талбайгаас заагласан байх;

6.5. Ачилт, буулгалтын зам, талбай эзэмшигч нь тээврийн хэрэгсэл нэвтрэх замналыг схем зураглалаар болон автозамын хөдөлгөөний тэмдэг, тэмдэглэлээр тоногдсон байх;

6.6. Ачилт, буулгалтын ажил гүйцэтгэх зам, талбайг төмөр замын гармаар тоноглох, тээврийн хэрэгсэл ачилт, буулгалтын тавцанд гарахдаа 5 км/цагаас илүүгүй хурдтай явах;

6.7. Автотээврийн хэрэгсэл болон тавцанд вагоны ойртолтын оврыг тооцон сэлгээний хөдөлгөөн болон ачилт, буулгалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангах;

6.8. Ачилт, буулгалтын ажил гүйцэтгэх техник, тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг алдагдуулахаас сэргийлэн түүний овор, ажиллах талбайн захаас 1.5 метрээс багагүй зайд автозамын хашлага, хаалтыг хийх;

6.9. Ачаа ачих, буулгах техник, тоног төхөөрөмж болон тээврийн хэрэгслийн оврыг зөв тодорхойлон жолоочид тэдгээрийн ойртолтын зайг баримталж ажиллахыг сануулах;

6.10. Гар аргаар ачилт, буулгалтыг гүйцэтгэдэг талбай болон тавцан дээгүүр тээврийн хэрэгсэл 5 км/цагаас илүүгүй хурдтай явахыг анхааруулсан тэмдэг тавьсан байх.

-----000-----